

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helmestadi[i], 1671

Liber IIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

D. HAYMONIS
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

LIBER IIX.

CAP. I.

Persecutio Diocletiani in Christianos.

INterea nonus decimus annus erat Imperij *Diocletiani*, & incipit fieri persecutio in Christianos ab eo per maxima; justo equidem Dei iudicio, & necessaria correctione, dum jam multa libertate, multa indulgentia vitiosi sunt mores nostrorum, & disciplina Ecclesiarum corrupta; dum fides nostra per diversa dogmata scinditur, & ob id vilescit; dum Prælati, & Rectores, & duces populi, humilitatis Christianæ & sinceritatis oblii, adversum se odiis & contentionibus inflammantur. Tunc ergo nephanda edicta Principis proponuntur; ut cunctæ Ecclesiæ usque ad solum destruantur, Sacræ Scripturæ comburantur igne, & si quis nostrorum staret in honore, privatus eo, maneret infamis. Denique qui præsent, jubentur simulachris immolare, alioquin conjici in vincula, ac torqueri. Igitur in *Nicomedia* & *Thebaide*, & *Phœnice*, & *Alexandria*, denique per totam *Ægyptum* & *Phrygiam*, & *Syriam*, & *Cappadociam*, & cætera undique loca, turbo persecutionis tam immensus, & intolerabilis fuit, ut ex ipsa nimietate & atrocitate gestis Martyrum deroger fidem. Alii flagris discerpuntur; alii fodiuntur unguis, alii gladio obruncantur, alii pati-

patibus affiguntur, alii præcipitantur in mare, alii post tergum victis manibus appenduntur, & trocleis distenti membris divelluntur: alii testis fictilium vasculorum lacerantur, donec tota eorum eradatur cutis; alii damnantur ad bestias, leones, ursos, pardos, tauros, apros, & ad omne ferarum genus. Ipsi Sacerdotes Ecclesiarum nudantur invecunde, huc atque illuc ab impiis trahuntur. Proh nefas! quæ homicidiis, adulteris, venenariis, ac sepulchrorum violatoribus fuerant fabricata, nunc Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum, cæterorumque Religiosorum, colla constringunt, ita ut criminosis nec vincula superessent, nec locus ergastuli. Tanta ergo scelerati principis satellitibus inerat libido torquendi, ut vacarent per otium ad excogitandos novos cruciatus. Quibusdam sub unguibus acutas infigunt arundines: quibusdam plumbum igne liquefactum dorso diffundunt, usque ad loca pudenda, quibus egestio naturalis procurari solet. Foeminaeque cadentis ferri & exusti plumbi massæ, absque ullo humanitatis respectu, per pudenda visceribus merguntur. Et si tortores alicubi duas vicinas arbores sibi inveniebant, ramos ad se inflectebant, eisque singulis singulos Martyrum pedes ligabant; atque rami, cum ad situm suum naturali imperu referrentur, discerptis divulsisque visceribus avulsa secum membra rapiebant. Tunc apud *Antiochiam* inter cæteros agones quiddam nobile factum est, quod silere non debeo. Duo juvenes

com-

comprehensi, immolare coguntur. Ajunt: *ducite nos ad aras.* Qui cum adducti fuissent, manus suas supponentes igni; *Si subtraxerimus,* inquit, *sacrificasse nos credite.* Et quoad usque caro omnis in ignem deflueret, immobiliter perdurant. Itaque cum jam crudelitate satiatus Imperator aliquantulum resipisceret, proponit edictum, ut jam Christiani morti non tradantur, sed dextris oculis ferro effossis, & sinistro pollice fauciato sic permaneant. Sed cum statum Ecclesiæ crudeli animadversione vastari illum æternum ac pervigilem non lateret oculum, castigata in paucis familia sua, adest continuo ultrix Dei dextra in Imperatores *Diocletianum & Maximianum;* quorum alter in Occidente, alter in Oriente vastaverat Ecclesiam, ita ut nutu divino subito permutati, deposita purpura, cæterisque imperialibus ornamentis, plebei fiant, ac privati post Imperium. Tunc ergo jam per vim & contentionem Romano Imperio in duas procurationes diviso, *Maximinus* in Orientis partibus regnat, rapiens nomen Augusti; *Constantius* in Occidente. Hic *Constantius* erga nostros clementer agit. Sed & *Maxentius*, Maximini Herculii filius, collegæ Diocletiani, in urbe Roma dominium occupat, & exercet tyrannidem. Hic magicam secutus artem totam Romam scelerum flagitiis, & fæce impuritatis replet, gloriam nobilium obscurat, Senatores proferibit, matronis nobilibus abutitur.

CAP.

Regnum Constantii & Maximini.

IN Orientis vero atque Ægypti partibus similis ei per
omnia *Maximinus*, exuens principem, rabidum indu-
it tyrannum, simulachra colit, auguria sectatur, impu-
rus conviva & ebriosus, omnique genere dissolutio-
num fluitans, hostis maxime Christianorum & per-
secutor. Quibus ignes, laminas, cruces, & singulis
membris specialia infert supplicia. Igitur decem an-
nis hujus persecutionis devolutis, adest iterum divina
providentia nostris, & quos per ignem probaverat,
educit ad refrigerium. Nam divina correptus ultione
idem *Maximinus*, subito inflatis visceribus distendi-
tur, putrefactisque postmodum vulneribus, vermes
ebullit, foetoremque intolerabilem exhalat.

H A Y M O.

CAP. III.

*De morte Maximini & persecutione Maximini
ejus collega.*

Redivivum quodammodo per similem morbum ha-
bemus nunc *Herodem*. Ille, quia Christum persequi-
tur, pubetenus inflatus scatet vermibus, & iste pro-
broso eodemque laborat exitu, quia persequitur
Christianos. Actum si quidem pulchro divinæ consi-
derationis intuitu, ut daretur intelligi, quanta sit ca-
pitis & membrorum connexio, quanta & quam indi-
visa sit Christi charitas, & Zelus ad Ecclesiam, dum

L

ean-

candem infert vindictam persecutoribus suorum, quam sui ipsius persecutori. Itaque cum jam desperaretur à medicis, fera ductus pœnitentia, Maximinus legem scribit, ut cesset persecutio Christianorum, & reedificentur Ecclesiæ. Tunc, velut sole terris reddito, relaxantur omnes vincti, & qui damnati erant ad metalla revehuntur, instaurantur Ecclesiæ, Sacerdotia reparantur, stupentibus gentilibus turmis de tanta & tam subita rerum mutatione. Sed hanc pacem redditam nostris *Severus Maximinus*, præfati Maximini collega, in Orientis partibus atque *Ægypto* tyrannidem exercens, statim per sex menses perturbat. Rursum adversus nostros persecutio instauratur, concitantur simulachrorum Pontifices in odia & necem Christianorum. Quod ut aliqua justa ratione videatur fieri, confinguntur *Acta* quædam, velut apud *Pilatum de Salvatore* nostro habita, in quibus adversus Christum omnis blasphemia conscribitur. Tunc rursum apud *Tyrum & Phœnicem* multi martyres agonizant, & per multa alia loca. Addit quoque præfatus *Severus Maximinus* impietati suæ, quod adversus nostros leges æreis tabulis scribit, tanquam in æternum manfuras, in quibus impie & superbe commemorat, quod ex Christianorum persecutione esset temperies, & terræ fœcunditas abundantior. Sed his superbis legibus statim contradicitur à Deo, & convertuntur in contrarium, & pro ipsa nostrorum persecutio-

ne,

ne, mox restricto imbribus cœlo, & facta intolerabili ariditate, fames ibi dira grassatur, aëris quoque temperies in tantam vertitur corruptionem, ut humana corpora pessimis ulceribus intumescant, quæ *ignis sacer* appellantur. Igitur hæ validissimæ pestes & lues populum devastant, cum tamen, quod mirabile, nec fames in aliquo, nec lues ex nostris dominaretur. Vnde postmodum ab omnibus Christiana religio vera & perfecta esse inclamatur, petiturque à nostris subsidium alimonix & orationis. Addit quoque Deus *Maximino* hanc iusta retributione confusionem, ut rebellarent *Armeni*, prius amici Romanorum, propter nefaria ejus dicta. Quorum in bello & ipse turpiter fugatur, & exercitus interit ense, Tunc Sacerdotes Deorum suorum, & divinos, quorum responsis bellum moverat, interfici jubet, tanquam fallaces: qui & demum vehementi ægritudine, & doloribus internorum viscerum correptus, amissis quoque morbo luminibus, & tunc magis, quid adversus Christum commiserit videns, vivendi finem facit, lata prius lege pro liberatione Christianorum.

CAP. IV.

De exortu Imperatoris Constantini.

Per idem tempus exoritur *Constantinus*, religiosissimus Imperator, *Constantii*, æque moderatissimi Principis, de quo paulo ante memoravimus, filius & hæres, ac Romanum obtinet imperium. Hic in ob-

fervantia religionis omnes ante se Imperatores exsuperat. Hic ultimis persecutionum temporibus fere, cum vellet Deus repropitiari sanctis suis, & Ecclesiam suam tranquilla pacis soliditate stabilire, Christianus effectus, licentiam dat Christianis Concilia libere congregare, & ædificare Ecclesias, quas & ipse plurimas constituerat. Et plurima largitur divino commonitus spiritu, & hoc cœlesti miraculo. Cum esset pugnaturus contra *Maxentium*, urbis Romæ Tyrannum, & inde divinum auxilium deprecaretur, vidit nocte per soporem signum igneum in cœlo, & astare angelum dicentem: *Constantine, in hoc vinces.* Itaque cum hoc signo, in militaria vexilla transformato, procedit ad bellum, idem signum ex auro fabrefactum dextra manu sua gestans, & deprecans Deum, ut, si fieri posset, illam dexteram suam non sineret Romano sanguine maculari; præstatque ei Deus; Maxentiumque tyrannum, congregi parantem, cum universis navibus, quibus fluvium straverat, demergit in profundum. Tunc Senatus Populusque Romanus, tyrannica peste liberati, Constantinum, ut suæ libertatis restitutorem, excipiunt, faciuntque ei imaginem ob honorem triumphi: In cujus dextra idem Imperator signum Crucis depingi jubet, & subter adscribi: *Hujus virtute urbem restitutam esse libertati.* Tunc legem scribit, conspirante etiam secum ni hoc Licinio, sororis suæ Constantiæ viro, & con-

forte

forte regni, ut ab uniuersis colatur Deus Christianorum, qui sibi victoriam dedit, & urbi libertatem. Quam legem & usque ad Orientis partes emittit, ubi adhuc fervebat persecutio. Tunc apparet indulgentia legitimi Principis, manifeste status Ecclesiarum reparari incipit; verbum & doctrina Christi libere propagatur; celebrantur festiuitates; conveniunt Episcopi; Ecclesiae dedicantur; persecutores quoque, per quos Maximinus impietatis fomenta conceperat, iubente Principe, suppliciis excruciantur; ipsius vero tyranni imagines sculptae vel pictae praecipitari iubentur, vel atro fuscari; aut coloribus obliterari. Dum ergo sic proficit Ecclesia apud Deum & homines, & quasi quaedam imago caelestium habetur in terris, praefatus *Licinius* Augusto invidens *Constantino*, quod maxime ob Religionem in veneratione esset omnibus, & maxime Christianis, occultas insidias molitur. Sed carens effectu, mox apertum bellum indicit, Christianos versa vice persequitur, nova & inaudita crudelitate missis in carcerem cibum & potum interdicit, nolentesque sacrificare novis ac monstruosis excrucians suppliciis, tradit lanionibus, ut porcorum more suspensos, & caudicibus superpositos, caedant in frustra, & in mare ad pabulum piscibus projiciant. Missos vero in exilium legitimis uxoribus spoliat, ac suis satellitibus jungit. Jam vero Ecclesias fidelium, quas prius exstrui praeeperat, subver-

rit. Denique tanta ejus tyrannide motus *Constantinus*,
ire obviam parat; nec difficultas fit victoriæ, ubi
caussa justior, & virtus eminentior extat. Dejecto-
que tyranno *Licinio*, soliditatem Romani Imperii so-
lus obtinet cum filiis, Ecclesiarum statu incredibili
diligentia restituto, quas deinceps sumptibus, privi-
legiis, honoribus, ampliare & sublimare procurat.
Huc usque Eusebius Casariensis. Reliqua *Rufinus* prose-
quitur.

